

NOTAT

Kommunerne har brug for boliger til nye flygtninge

Den 20. august 2014

8 ud af 10 kommuner har svært ved at finde billige permanente boliger til flygtninge, der får opholdstilladelse. Det viser en undersøgelse, som KL lavede i april 2014.

Baggrunden for at lave undersøgelsen var, at mange kommuner giver udtryk for, at det er en stigende udfordring at finde egnede, billige permanente boliger til nyankomne flygtninge. Denne udfordring bliver ikke mindre i den kommende tid, da der i 2014 kommer næsten 50 pct. flere flygtninge til kommunerne end de foregående år¹.

Flygtningestrømmen fra især Syrien og Eritrea har taget til siden undersøgelsen er foretaget, og KL vurderer derfor, at kommunernes udfordringer med at finde boliger er blevet endnu større.

Det betyder, at kommunernes forpligtelser til boligplacering af flygtninge efter integrationsloven bliver vanskelige at realisere. Samtidig er det et problem for den enkelte flygtnings integration, hvis ikke der er mulighed for at falde til ro i egen bolig

I undersøgelsen bliver kommunerne spurgt om, hvordan de oplever udfordringerne med permanent boligplacering af flygtninge.

Undersøgelsen er sendt til 89 af landets 98 kommuner. ² Af de adspurgte 89 kommuner har 74 svaret, hvilket giver en svarprocent på 83.

¹ I 2012 og 2013 var Udlændingestyrelsens udmeldte tal for antal flygtninge, der får opholdstilladelse i Danmark på 3000 personer pr. år. I 2014 er tallet steget til 4400 personer.

² Kommuner som i 2013 havde en flygtningekvote på 0 er ikke adspurgt. Syv kommuner er dermed sorteret fra. Dog er København adspurgt, da de på trods af en kvote på 0 mod-

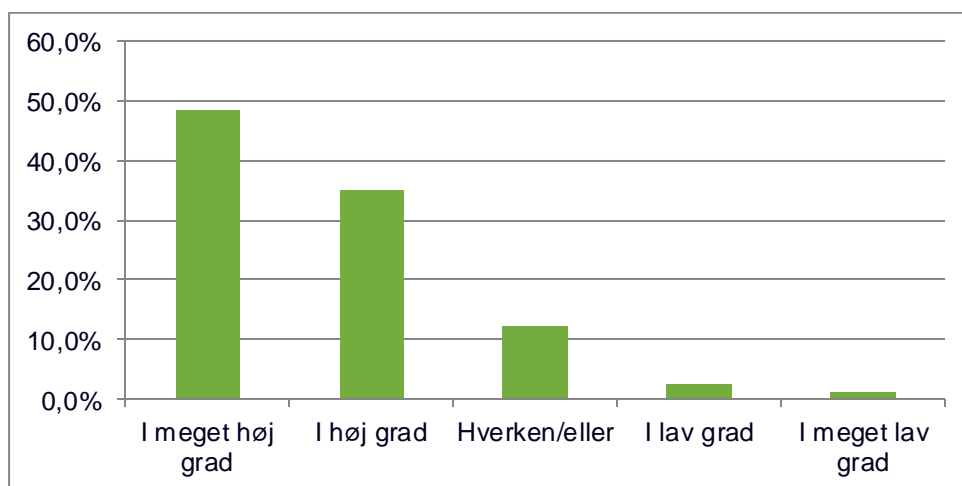
Undersøgelsens hovedkonklusioner er

- 8 ud af 10 kommuner mener, at boligplacering af flygtninge er en stor udfordring
- Usikkerhed om bolig har betydelige negative konsekvenser for flygtninges integration
- Det er mest vanskeligt at boligplacere unge enlige flygtninge
- Kommunerne skal have råderet over flere billige boliger

Boligplacering af flygtninge er en udfordring

Undersøgelsen giver et klart billede af, at kommunerne har udfordringer med at finde egnede permanente boliger til flygtninge. 83 pct. af kommunerne svarer, at de enten i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med permanent boligplacering af flygtninge. I figur 1 ses fordelingen af kommunernes besvarelser på en fempunktskala angivet i procent.

Figur 1: I hvor høj grad oplever kommunen udfordringer med at finde egnede permanente boliger til flygtninge?

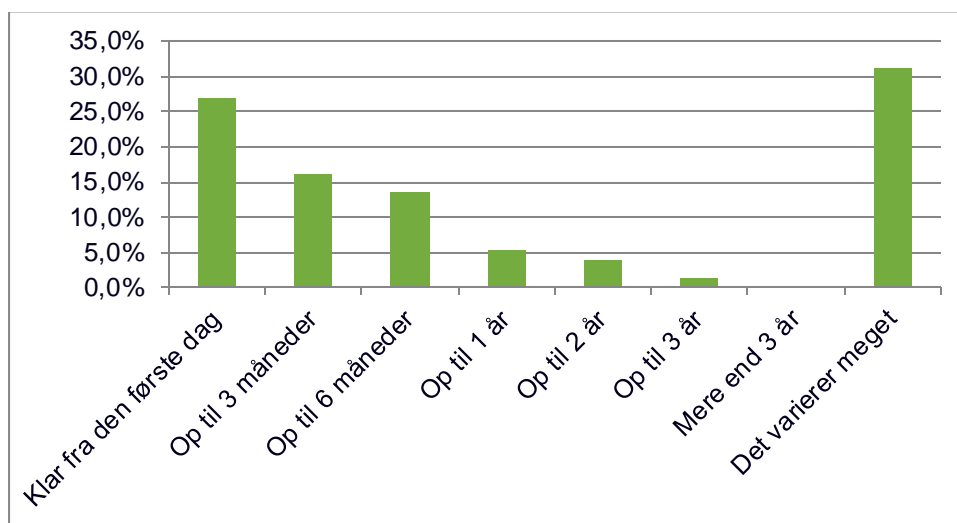

Sværest at boligplacere enlige og store familier

Figur 2 viser, at 27 pct. af kommunerne svarer, at de har en bolig klar til flygtningen fra første dag. Samlet svarer 57 pct., at de har en bolig klar indenfor et halvt år. Tallene skal tages med forbehold, da en tredjedel af kommunerne svarer, at det varierer meget, hvornår en permanent bolig er klar.

tager nogle flygtninge. Herudover har et par ø-kommuner deres indsats med modtagelse af flygtninge forankret hos samarbejdskommuner.

Figur 2 Hvor lang tid går der typisk fra kommunen har overtaget integrationsansvaret for en flygtning, til vedkommende er placeret i permanent bolig?

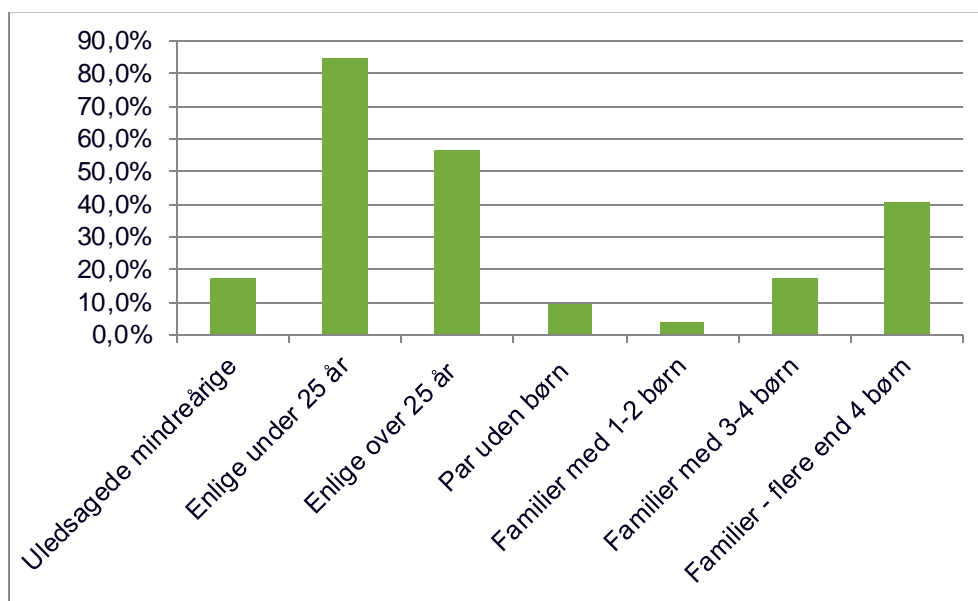
Det fremgår, af kommunernes kommentarer til spørgsmålet, at variationen, i forhold til hvor lang tid det tager at boligplacere flygtninge, i høj grad afhænger af flygtningens familiesituation. Samlet set er det især svært at finde billige permanente boliger til enlige og større familier.

Kommunerne peger på, at det især er en udfordring at finde boliger, der er tilstrækkeligt billige til enlige flygtninge, især de unge, da de modtager en lavere kontanthjælpsydelse. 85 pct. af kommunerne svarer, som det fremgår af figur 3, at de har særlige udfordringer med at finde boliger til enlige unge under 25 år. 57 pct. svarer, at de har udfordringer med enlige over 25 år.

41 pct. svarer, at de har problemer med større familier med flere end fire børn. Det forklares af nogle kommuner med et begrænset udbud af denne type bolig, eksempelvis har nogle kommuner svært ved at finde tilpas store lejligheder, som er til at betale, udenfor de udsatte boligområder, hvor kommunerne ikke må boligplacere flygtninge.

18 pct. af kommunerne svarer, at de har særlige udfordringer med at finde boliger til uledsagede mindreårige. Det er dog langt fra alle kommuner, der har modtaget denne flygtningegruppe, og tallet må derfor formodes at være væsentligt større, hvis man udelukkende spørger de kommuner, der har modtaget uledsagede mindreårige.

Figur 3 Flygtninge som der er særlige udfordringer med at finde permanente boliger til

En del kommuner giver udtryk for, at den højere flygtningekvotente har betydet, at de har fået sværere ved at have en permanent bolig klar fra første dag. Tidligere har de kunnet stille en permanent bolig til rådighed fra den dag, flygtningen ankom til kommunen, men det er nu vanskeligt.

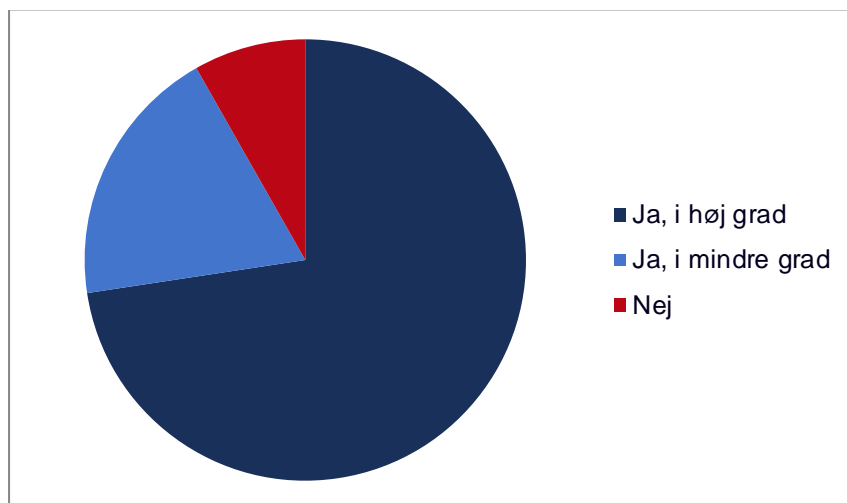
Generelt er der på boligmarkedet mangel på små billige boliger til enlige, hvilket forstærker udfordringen med at finde boliger til de mange enlige mænd fra især Syrien, der får opholdstilladelse i denne periode.

En del af de enlige flygtninge, der kommer til Danmark, forventes at opnå familiesammenføring indenfor en kortere periode. Nogle kommuner boligplacere derfor enlige, som venter på familiesammenføring, i midlertidige boliger selvom der kunne findes en egnet bolig. Dette er for at undgå unødige omkostninger og dobbelt boligindskudslån.

Kommunerne udnytter alle egnede boliger, også selvom der er længere transport til sprogcenter og jobcenter

Det fremgår af undersøgelsen, at 72 pct. af kommunerne i høj grad udnytter alle egnede boliger, også selvom der måtte være længere transport til sprogcenter og jobcenter. 19 pct. af kommunerne svarer, at de i mindre grad udnytter egnede boliger, som kræver længere transport. Kun 8 pct. svarer, at de ikke udnytter alle egnede boliger.

Figur 4 Udnytter kommune alle egnede permanente boliger, også selvom der fx er længere transport til sprogcenter og jobcenter?

Det er især udfordringer med lang transport, der gør, at ikke alle kommuner udnytter alle egnede boliger. Specielt i landkommuner er det en udfordring med utilstrækkelig offentlig transport og hvor tidsforbruget for at passe aktiviteterne i integrationsprogrammet bliver urimelig højt. Transportudgifter kan ligeledes komme til at udgøre en betydelig udgift for flygtningen, idet kommunerne jf. lovgivningen ikke i alle tilfælde kan bevilge tilskud til transport.³

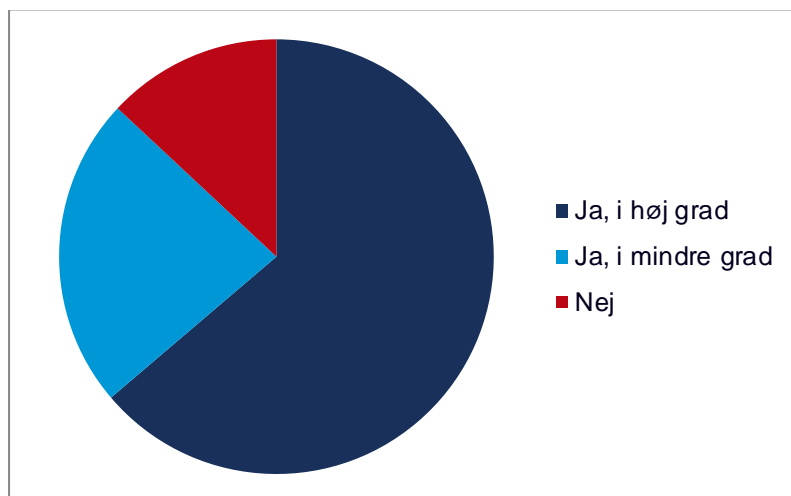
Kontanthjælpsreformen har gjort det sværere at finde egnede permanente boliger

Kontanthjælpsreformen bevirker, at en del unge flygtninge og danskere modtager en lavere månedlig ydelse. Det må derfor formodes, at mange unge danske kontanthjælpsmodtagere også melder sig i køen for at få anvist en billig almen bolig, hvilket sætter kommunens generelle opgave med at anvise billige boliger under yderligere pres.

87 pct. af kommunerne svarer, at kontanthjælpsreformen har gjort det sværere at finde egnede permanente boliger. Størstedelen af kommunerne, 64 pct., giver udtryk for at kontanthjælpsreformen i høj grad har gjort udfordringen større, mens 23 pct. svarer, at reformens indvirkning er mindre udtalt. Kun 13 pct. svarer nej til spørgsmålet, om hvorvidt reformen har gjort det sværere at finde egnede boliger.

³ For bevilling af transportudgifter til flygtninge skal der jf. integrationsloven ske en konkret transgvurdering af den enkeltes økonomi. Dette er ikke tilfældet for borgere i den almindelige aktive beskæftigelsesindsats.

Figur 5 Har lavere ydelser som følge af kontanthjælpsreformen gjort det sværere at finde egnede permanente boliger?

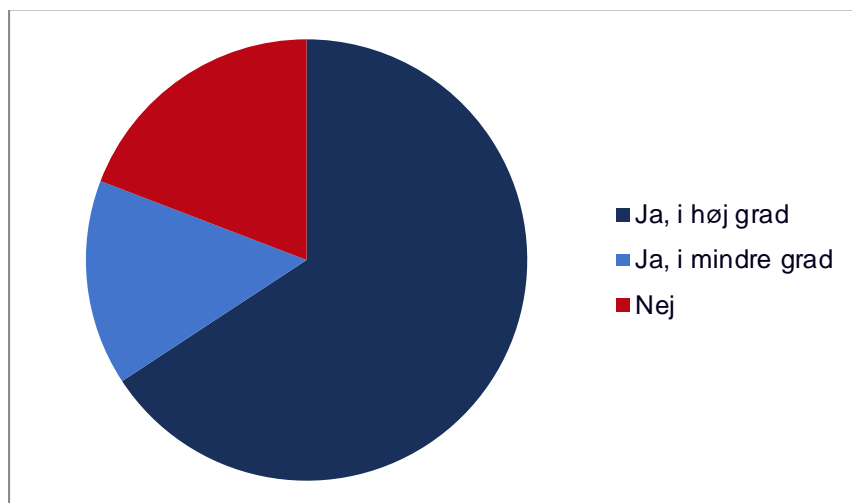

Kommunerne bruger anvisningsretten til almene boliger

81 pct. af kommunerne svarer, at de i højere eller mindre grad bruger anvisningsretten til op til 25 pct. af de almene boliger. Flest kommuner, 66 pct., svarer, at de i høj grad bruger anvisningsretten, hvor 15 pct. svarer at de bruger anvisningsretten i mindre grad. Cirka en femtedel af kommunerne, 19 pct., svarer nej til spørgsmålet.

Det fremgår, at selvom de fleste kommuner anvender anvisningsretten, så har de stadig udfordringer med at finde tilstrækkeligt mange af disse boligtyper. Flere kommuner peger på, at det er afgørende at have et tæt samarbejde mellem boligselskaberne, fx har nogle kommuner forhandlet en højere anvisningsret end de 25 pct.

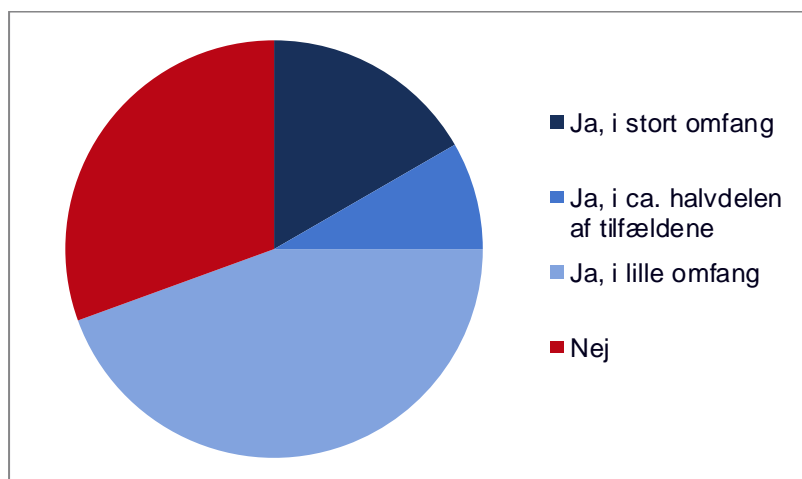
Figur 6 Benytter kommunen de boligpolitiske redskaber, der er til rådighed, fx at kommunen har anvisningsret til op til 25 pct. af de almene boliger?

Kommunerne anvender kun i mindre omfang privat udlejning til permanent boligplacering af flygtninge

69 pct. af kommunerne svarer, at de anvender privat udlejning til permanent boligplacering af flygtninge. Størstedelen, 44 pct., svarer, at de blot anvender privat udlejning i mindre omfang. 8 pct. svarer, at de anvender privat udlejning i cirka halvdelen af tilfældene, og 17 pct. svarer, at de anvender privat udlejning i stort omfang. Cirka hver tredje kommune, 31 pct., svarer, at de ikke anvender privat udlejning.

Figur 7 Benytter kommunen privat udlejning til permanent boligplacering af flygtninge?

Af kommunernes uddybende kommentarer fremgår, at de enten anvender kommunens egne boliger først, eller at de kun i mindre omfang får relevante tilbud om anvendelse af privat udlejning. En del kommuner giver udtryk

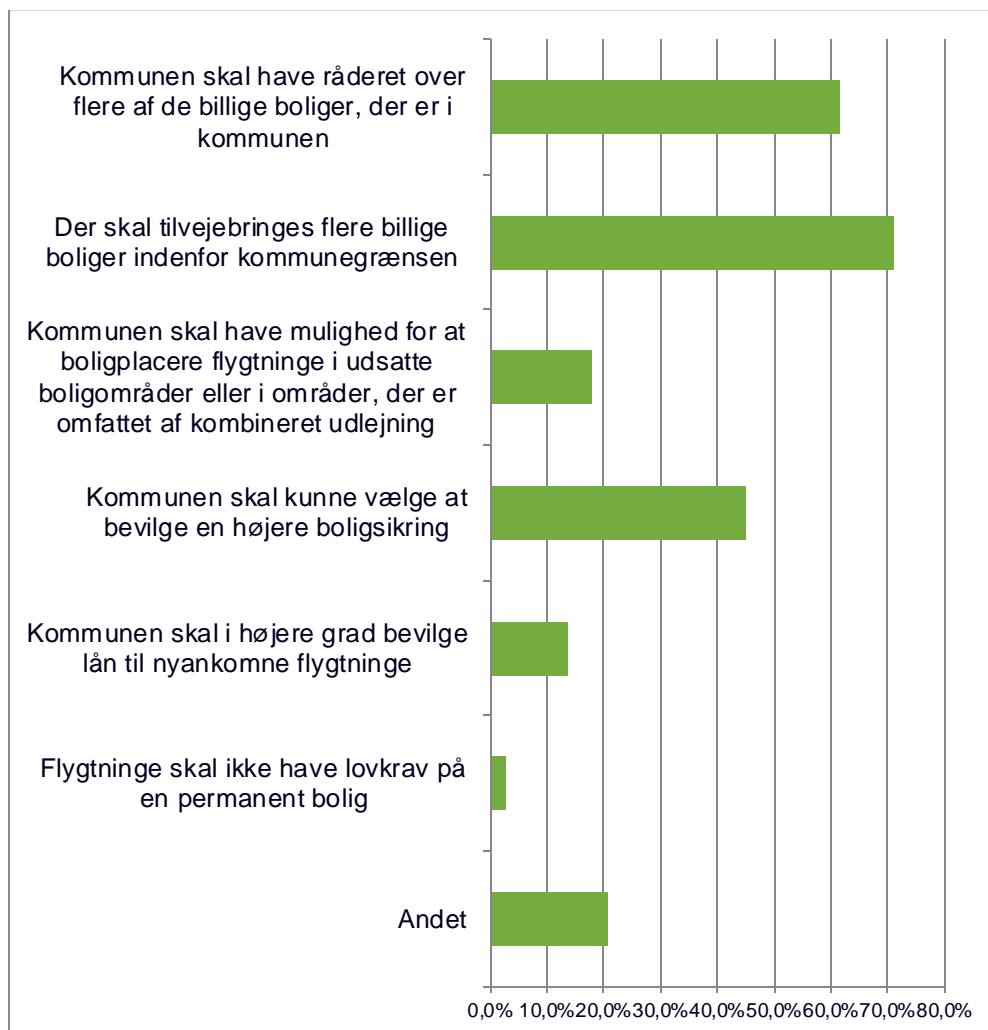
for, at det private udlejningsmarked er noget broget og vanskeligt at navigere i.

Flere kommuner peger på, at privat udlejning kan give problemer fx ift. at udlejerne ikke altid udbedrør eventuelle skader, således at boligerne lever op til foreskrevne standarder samt, at der fra ejernes side kan være en større forventning, om at kommunen betaler for eventuelle fejl på boligen.

Hvad kan gøre det nemmere at boligplacere flygtninge?

Der findes ingen hurtig eller let løsning på udfordringen med at finde egnede permanente boliger til flygtninge. I undersøgelsen blev kommunerne præsenteret for en række tiltag, som kunne tænkes at gøre opgaven med at boligplacere flygtninge nemmere. Kommunerne vurderer, at især tre forslag ville kunne gøre opgaven nemmere.

Figur 8 Hvilke af følgende tiltag kan gøre opgaven med at boligplacere flygtninge nemmere?

Kommunerne vurderer, at øget udbud af og råderet over flere billige boliger er de primære tiltag, som kan gøre opgaven med boligplacering af flygtninge nemmere.

71 pct. af kommunerne vurderer, at det at tilvejebringe flere billige boliger indenfor kommunegrænsen ville gøre opgaven nemmere.

Tilsvarende vurderer 62 pct. af kommunerne, at det ville gøre opgaven nemmere, hvis kommunerne kunne få råderet over flere af de billige boliger, der i forvejen er i kommunen.

Knap halvdelen af kommunerne, 45 pct., mener, at en del af løsningen ville være, at kommunerne kunne vælge at bevilge en højere boligsikring.

17 pct. af kommunerne vurderer, at det at boligplacere flygtninge i udsatte boligområder, eller områder der er omfattet af kombineret udlejning, ville gøre opgaven nemmere. Hvis man udelukkende kigger på de kommuner, som er på regeringens ghettoliste svarer 9 ud af 14 kommuner, svarende til 64 pct., at det ville gøre opgaven nemmere, hvis kommune kunne boligplacere flygtninge i udsatte boligområder.

Kun 14 pct. vurderer, at højere grad af bevilling af lån til nyankomne flygtninge vil gøre opgave nemmere.

Tanken om, at flygtninge fx ikke skulle have lovkrav på en permanent bolig, nyder imidlertid ikke opbakning blandt kommunerne, hvor blot 3 pct. vurderer, at det ville gøre opgaven nemmere.

Af kommunerens uddybende kommentarer til spørgsmålet om, hvad der kunne gøre opgaven nemmere, nævnes tilskud til boligudgifter, fx løbende hjælp til husleje i perioder med statsrefusion, som et muligt tiltag.

Nogle kommuner efterspørger tidligere varsel fra Udlændingestyrelsen ift. hvilken familiestatus kommende flygtninge har, med henblik på at kunne tilvejebringe den konkrete boligtype der er behov for.

Andre kommuner mener, at bedre muligheder for at bevilge tilskud til transportudgifter ville gøre opgaven nemmere.

Usikkerhed om bolig har betydelige konsekvenser for flygtninges integration

Kommunerne mener, at det har betydelige konsekvenser for flygtninges deltagelse i integrationsprogrammet og den generelle integration, hvis vedkommende ikke bor i permanent bolig.

Næsten samtlige kommuner giver udtryk for, at det i et eller andet omfang har negative konsekvenser for flygtninges integration, når man ikke bor i en permanent bolig. Det bidrager til en i forvejen usikker tilværelse, ligesom det gør det sværere at overskue deltagelse i integrationsprogrammet.

En del flygtninge har i forvejen psykiske mén og et højt stressniveau og har brug for stabilitet ovenpå en periode med krig, flugt og ventetid i asylcentre.

Flere peger på negative konsekvenser for familier og børn, som knytter sig til området, hvor de først placeres, men siden skal flyttes fra, hvilket bl.a. betyder skoleskift m.m. for børnene.

Flere påpeger også, at placeringen i midlertidige boliger, hvor flygtningen vil komme til at bo med andre kvoteflygtninge, gør det endnu sværere at komme i gang med den generelle integration. Her påpeges det, at det er vigtigt med en fast base, hvor integration i lokalsamfundet kan finde sted.

Samtidig peges der på kvaliteten af de midlertidige boliger som en faktor, der har betydning. Med gode midlertidige boligforhold påpeger nogle kommuner, at det ikke behøver have betydning for selve integrationsprogrammet.